

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра охорони праці та біотехнічних систем у тваринництві

ЗАТВЕРДЖЕНО

Механіко-технологічний факультет
«12» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОХОРОНА ПРАЦІ НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ»**

Галузь знань
Спеціальність
Освітньо-професійна програма
Факультет
Розробник:

І «Транспорт та послуги»
І8 «Автомобільний транспорт»
«Автомобільний транспорт»
механіко-технологічний
доцент кафедри охорони праці та
біотехнічних систем у тваринництві
к.т.н., доцент Войналович О.В.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни «Охорона праці на автомобільному транспорті»

Дисципліна «Охорона праці на автомобільному транспорті» для студентів магістратури за спеціальністю «Автомобільний транспорт» спрямована на вивчення та засвоєння працезахоронних засад організації та виконання робіт у галузі автотранспорту. У цій дисципліні представлено підходи та вимоги щодо забезпечення нормативних умов праці на підприємствах автотранспортної галузі. Дисципліна розглядає організаційні засади та документальне забезпечення функціонування системи управління охороною праці, вимоги безпеки і гігієни праці під час виконання різноманітних перевезень автотранспортом, Проаналізовано небезпеки і шкідливості під час виконання транспортних робіт та представлено заходи для зниження професійних ризиків водіїв, ремонтників та інших працівників. Охарактеризовано засади ведення документації з охорони праці на автотранспортному підприємстві, вимоги електро- і пожежної безпеки.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Магістр	
Спеціальність	J8 «Автомобільний транспорт»	
Освітня програма	Автомобільний транспорт	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	90	
Кількість кредитів ECTS	3	
Кількість змістових модулів	3	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	—	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	
Семестр	1	
Лекційні заняття	15 год.	
Практичні, семінарські заняття	15 год.	
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	60 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	2 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у магістрів умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці на автотранспорті та поліпшення умов праці на підприємствах галузі з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у галузі автотранспорту.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у автомобільному транспорті при здійсненні професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 01. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 04. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 09. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК 12. Здатність визначати економічні показники та забезпечувати якість виконання робіт при розробці та реалізації комплексних дій та проектів з дотриманням умов праці, положень цивільного захисту та охорони навколишнього середовища.

ЗК 13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 15. Здатність до виконання дослідницької роботи з елементами наукової новизни.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 03. Здатність розуміти потреби користувачів і клієнтів і важливість таких питань як естетика у процесі проектування у сфері автомобільного транспорту .

СК 04. Здатність розуміти і враховувати соціальні, екологічні, етичні, економічні та комерційні міркування, що впливають на реалізацію технічних рішень на автомобільному транспорті.

СК 05. Здатність демонструвати розуміння ширшого міждисциплінарного інженерного контексту і його основних принципів при вирішенні наукових та виробничих проблем у сфері автомобільного транспорту.

СК 06. Здатність демонструвати розуміння необхідності дотримання професійних і етичних стандартів високого рівня при вирішенні поставлених задач.

СК 11. Вміння виявляти об'єкти автомобільного транспорту для вдосконалення техніки та технологій.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 05. Демонструвати здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з проблем створення, експлуатації та ремонту об'єктів автомобільного транспорту, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

ПРН 14. Вміти знаходити оптимальні рішення при створенні продукції автомобільного транспорту з урахуванням вимог якості, надійності, енергоефективності, безпеки життєдіяльності, вартості та строків виконання.

ПРН 17. Демонструвати здатність здійснювати часткове або повне управління комплексною інженерною діяльністю у сфері автомобільного транспорту.

ПРН 18. Вміти оцінювати значущість результатів комплексної інженерної діяльності в сфері автомобільного транспорту.

ПРН 21. Демонструвати здатність визначати ризики, забезпечувати особисту безпеку та безпеку інших людей у сфері професійної діяльності.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Модуль 1. Організаційні засади системи управління охороною праці (СУОП) на автомобільному транспорті														
Тема 1. Організація охорони праці на автомобільному транспорті		8	1	1			6							
Тема 2. Засади СУОП на автомобільному транспорті		8	1	1			6							
Тема 3. Методологія ризик-орієнтованого підходу у системі управління охороною праці		9	2	1			6							
Тема 4. Організаційні засади системи державного страхування від нещасних випадків працівників автотранспортної галузі		5	1	2			2							
Разом за модулем 1		30	5	5			20							
Модуль 2. Умови праці на автомобільному транспорті та заходи для їх поліпшення														
Тема 5. Аналіз причин виробничого травматизму та професійних хвороб в автомобільній галузі		4	1	1			2							
Тема 6. Умови праці на робочих місцях автомобільної галузі		8	1	1			6							
Тема 7. Заходи щодо зниження аварійності, виробничого травматизму і професійної захворюваності		8	1	1			6							
Тема 8. Вимоги безпеки і гігієни праці на робочих місцях автомобільній галузі		10	2	2			6							
Разом за модулем 2		30	5	5			20							
Модуль 3. Запобігання травматизму та професійній захворюваності в автомобільній галузі														
Тема 9. Вимоги безпеки праці під час виконання вантажильних робіт на		9	2	2			5							

автомобільному транспорті												
Тема 10. Безпека виконання обслуговувальних і ремонтних робіт автотransпортних засобів		7	1	1			5					
Тема 11. Організаційні засади системи електробезпеки на автомобільному транспорті		7	1	1			5					
Тема 12. Організаційні засади системи пожежної безпеки на автомобільному транспорті		7	1	1			5					
Разом за модулем 3		30	5	5			20					
Усього годин		90	15	15			60					

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація охорони праці на автомобільному транспорті	1
2	Засади СУОП на автомобільному транспорті	1
3	Методологія ризик-орієнтованого підходу у системі управління охороною праці	2
4	Організаційні засади системи державного страхування від нещасних випадків працівників автотransпортної галузі	1
5	Аналіз причин виробничого травматизму та професійних хвороб в автомобільній галузі	1
6	Умови праці на робочих місцях автомобільної галузі	1
7	Заходи щодо зниження аварійності, виробничого травматизму і професійної захворюваності	1
8	Вимоги безпеки і гігієни праці на робочих місцях автомобільній галузі	2
9	Вимоги безпеки праці під час виконання вантажильних робіт на автомобільному транспорті	2
10	Безпека виконання обслуговувальних і ремонтних робіт автотransпортних засобів	1
11	Організаційні засади системи електробезпеки на автомобільному транспорті	1
12	Організаційні засади системи пожежної безпеки на автомобільному транспорті	1
Разом		15

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Обов'язки з охорони праці посадових осіб та робітників автотransпортного підприємства	1

2	Аналіз виробничих небезпек і шкідливостей на автотранспорті	1
3	Розрахунок економічної ефективності від впровадження на підприємстві заходів з охорони праці	1
4	Інструктажі та стажування водіїв колісних транспортних засобів	1
5	Планування працезахоронних витрат на автотранспортному підприємстві	1
6	Складання карти умов праці робочого місця на автотранспортному підприємстві	1
7	Оцінювання рівня професійного ризику на робочому місці працівника автотранспорту	1
8	Порядок оформлення нарядів-допусків на виконання робіт підвищеної небезпеки на автотранспорті	1
9	Особливості проведення медичних оглядів водіїв автотранспортних засобів	1
10	Порядок розроблення інструкцій з охорони праці на автотранспортних підприємствах	1
11	Розрахунок страхових виплат у разі настання нещасного випадку на виробництві або професійної хвороби	1
12	Розрахунок параметрів вентиляційної системи у виробничих приміщеннях	1
13	Оптимальні рішення працівників і посадових осіб під час виконання автотранспортних та інших робіт	1
14	Розроблення заходів для запобігання пожежам на автотранспорті	1
15	Оцінювання стану пожежної безпеки на автотранспортному підприємстві	1
Разом		15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 1. Статистичні причини виробничого травматизму і професійної захворюваності на автотранспорті	4
2.	Тема 2. Організаційні засади СУОП на підприємстві автотранспорту	4
3.	Тема 3. Методологія оцінювання професійних ризиків	4
4.	Тема 4. Засади моделювання небезпечних ситуацій під час автотранспортних перевезень	4
5.	Тема 5. Методологія моделювання небезпечних ситуацій на робочих місцях автомобільної галузі	4
6.	Тема 6. Оцінювання основних параметрів умов праці працівників автотранспортних підприємств	4
7.	Тема 7. Умови дотримання нормативів тривалості робочого часу водіями та іншими працівниками підприємства автотранспорту	4
8.	Тема 8. Характеристика основних заходів і засобів з охорони праці під перевезення сільськогосподарської продукції та інших вантажів	4
9.	Тема 9. Основні вимоги безпеки у разі перевезення автотранспортом за особливих умов: переїзджання залізничних переїздів, рейси у гористій місцевості, за незадовільних умов видимості дороги та ін.	4

10.	Тема 10. Оцінення ефективності технічних засобів безпеки на автотранспортних засобах та іншому обладнанні підприємств автотранспорту	4
11.	Тема 11. Заходи для забезпечення нормативних умов виробничого довкілля на робочих місцях автотранспорту	4
12.	Тема 12. Основні заходи охорони праці на автотранспортних роботах	4
13.	Тема 13. Характеристика питань охорони праці у законах та інших нормативних документах автомобільної галузі	4
14.	Тема 14. Захист працівників від ураження електричним струмом у разі пошкодження електроізоляції	4
15.	Тема 15. Документальні засади функціонування системи пожежної безпеки на підприємстві автотранспорту	4
Всього годин		60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:
(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист лабораторних робіт.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проєктного навчання;
- метод навчання через дослідження;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму
- метод гейміфікованого навчання.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Організація охорони праці в АПК. Впровадження СУОП в агроінженерії		
Практична робота 1.	Вивчити обов'язки з охорони праці посадових осіб та робітників підприємств АПК	12
Практична робота 2.	Навчитися аналізувати небезпеки на робочих місцях автотранспортного підприємства	12
Практична робота 3.	Освоїти методику розрахунку соціально-економічного ефекту	12

	працезохоронних заходів	
Практична робота 4.	Освоїти порядок проведення інструктажів та стажування водіїв колісних транспортних засобів	12
Практична робота 5.	Освоїти методику планування витрат на охорону праці на автотранспортному підприємстві	12
Самостійна робота 1.	Вивчити організаційні засади проведення працезохоронної діяльності на автотранспортному підприємстві	10
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Особливості забезпечення умов праці на підприємствах АПК. Проблеми безпеки, зниження професійної захворюваності, виробничого травматизму		
Практична робота 6.	Вивчити методику проведення атестації робочих місць та заповнення карти умов праці	12
Практична робота 7.	Освоїти методику оцінювання рівня професійного ризику на робочому місці працівника автотранспортного підприємства	12
Практична робота 8.	Набути практичних знань щодо порядку оформлення нарядів-допусків на виконання робіт підвищеної небезпеки на автотранспорті	12
Практична робота 9.	Ознайомитися з практикою проведення медичних оглядів водіїв автотранспортних засобів	12
Практична робота 10.	Набути практичних навичок щодо розроблення інструкцій з охорони праці на автотранспортних підприємствах	12
Самостійна робота 2.	Набути практичних знань щодо проведення працезохоронної діяльності на автотранспортному підприємстві	14
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Модуль 3. Запобігання травматизму та професійній захворюваності в автомобільній галузі		
Практична робота 11.	Освоїти методику розрахунку страхових виплат у разі настання нещасного випадку на виробництві або професійної хвороби	12
Практична робота 12.	Освоїти методику розрахунку параметрів вентиляційної системи у виробничих приміщеннях	12
Практична робота 13.	Навчитися ухвалювати оптимальні	12

	рішення під час виконання автотранспортних та інших робіт	
Практична робота 14.	Освоїти засади розроблення заходів для запобігання пожежам на об'єктах автотранспортного підприємства	12
Практична робота 15.	Ознайомитися з методикою оцінювання стану пожежної безпеки на автотранспортному підприємстві	12
Самостійна робота 2.	Набути практичних знань щодо проведення працезохоронної роботи на автотранспортному підприємстві	10
Модульна контрольна робота 3.		30
Всього за модулем 3		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік		30
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списувати під час контрольних робіт та екзаменів заборонено (зокрема із використанням мобільних девайсів). Реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України
<https://elearn.nubip.edu.ua/mod/assign/view.php?id=59899>;
- посилання на цифрові освітні ресурси;
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Войналович О.В., Войтюк В.Д., Марчишина Є.І., Мотрич М.М. Охорона праці на автомобільному транспорті: навчальний посібник. К. НУБіП України., 2024. 466 с.
2. Войналович О.В. Засади охорони праці у схемах, таблицях і графіках: навч. посібник. К.: Основа, 2022. 219 с.
3. Войналович О.В. Виробнича та екологічна безпека (лабораторний практикум). Частина 1. Методичний посібник для підготовки /фахівців ОС «Магістр» спеціальності «Автомобільний транспорт».. К.: НУБіП України. 2021. 251 с.
4. Войналович О.В., Марчишина Є.І. Охорона праці на автотранспорті АПК – К.: Основа, 2014. 442 с.
5. Пістун І. П., Хом'як Й. В., Хом'як В. В. Охорона праці на автомобільному транспорті. Видавництво: Університетська книга. 2023. 374 с.
6. Шудренко І.В. Охорона праці в галузі: навч. посіб. Житомир: ЖНАЕУ. 2017. 136 с.
7. Омелянов О.М., Спирін А.В., Твердохліб І.В. Охорона праці та безпека життєдіяльності: навч. посіб. Вінн. нац. аграр. ун-т. Вінниця: ВНАУ. 2020. 334 с.
8. Войналович О.В., Марчишина Є.І. Охорона праці в галузі (працезахоронні ділові ігри): навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2021. – 203 с.
9. Березуцький В.В., Березуцька Н.Л., Богодист А.О. Безпека людини у сучасних умовах: монографія. Харків: ФОП Мезіна В.В., 2018. 208 с.
10. НПАОП 0.00-1.62-12 Правила охорони праці на автомобільному транспорті. Затверджено наказом Міністерства надзвичайними ситуацій України від 09.07.2012 р. № 964.